

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-236S

СИЛАБУС SYLLABUS	Людський розвиток Human Development	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ФП 25.2	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	05	Соціальні і поведінкові науки Social and behavioural sciences
Спеціальність Field of Study	051	Економіка Economics
Освітня програма Degree Programme	Управління персоналом і економіка праці Human Resource Management and Labour Economics	

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Людський розвиток» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 «Економіка». Рівне. НУВГП. 2024. 9 с. (ОП 2023)

ОПП на сайті університету:

ОПП «Управління персоналом і економіка праці»

<https://ep3.nuwm.edu.ua/26640/>

Розробники силабусу: Міщук Галина Юріївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Кріль Віта Вікторівна, доктор філософії зі спеціальності «Економіка», доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Силабус схвалений на засіданні кафедри трудових ресурсів і підприємництва
Протокол № 15 від “19” червня 2024 року

Завідувач кафедри:

Міщук Галина Юріївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Керівник освітньої програми «Управління персоналом і економіка праці»:

Юрчик Галина Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 1 від "23" вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ:
Ковшун Наталія Едуардівна, д.е.н., професор кафедри економіки підприємства, директор
ННІЕМ.

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Управління персоналом і економіка праці
Спеціальність	051 «Економіка»
Рік навчання, семестр	2(3) денна/ 2(4) заочна
Кількість кредитів	3
Лекції:	16 денна /6 заочна
Практичні заняття:	14 денна / 4 заочна
Самостійна робота:	60 денна /80 заочна
Курсова робота:	Ні
Форма навчання	денна/ заочна
Форма підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА	
Лектор	 <p>Міщук Галина Юріївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва</p>
Вікіситет	<u>Міщук Галина Юріївна</u>
ORCID	<u>https://orcid.org/0000-0003-4520-3189</u>
КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ	<u>h.y.mischuk@nuwm.edu.ua</u> Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
Асистент лектора	 <p>Кріль Віта Вікторівна, PhD, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва</p>

Вікіситет	<u>Кріль Віта Вікторівна</u>
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-7835-6248
КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ	v.v.krol@nuwm.edu.ua +38096-749-3-649 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ	
<p>Дисципліна спрямована на надання студентам знань про основні принципи та напрямки забезпечення людського розвитку як ключової концепції соціальної економіки. Навички порівняльного аналізу та пошуку шляхів покращення можливостей людського розвитку будуть корисними майбутнім фахівцям з управління персоналом та економіки праці. Це включає підтримку та поширення кращих практик відповідального бізнесу, взаємодію з владою та суспільством, розвиток людських ресурсів, створення безпечних та комфортних умов життя та праці при досягненні економічних цілей з дотриманням прав людини, принципів гідності, справедливості та співпраці у розбудові соціально відповідальної держави.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Людський розвиток» є формування у студентів компетентностей щодо створення умов, можливостей та досягнення очікуваних результатів людського розвитку за визначеними міжнародними напрямами взаємодії.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних основ людського розвитку у їх взаємозв'язку з дотичними економічними концепціями; оволодіння навичками оцінювання людського розвитку, порівняльного аналізу та пошуку можливостей імплементації кращих підходів до забезпечення людського розвитку; формування навичок оцінки базових умов та можливостей людського розвитку в Україні на тлі країн, що можуть бути еталонними для порівняння; розвиток компетентностей пошуку нових можливостей людського розвитку на засадах використання нових перспектив на ринку праці, вивчення та запровадження кращого міжнародного досвіду зменшення нерівності в усіх проявах.</p>	
ПОСИЛАННЯ НА РОЗМІЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ НА НАВЧАЛЬНІЙ ПЛАТФОРМІ MOODLE ТА НА ПЛАТФОРМІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ТА ЇХНІХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ https://exam.nuwm.edu.ua/enrol/index.php?id=5259	
ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ (МІСЦЕ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ СХЕМІ)	
<p>Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни «Людський розвиток» є дисципліни загальної та фахової підготовки. Матеріал дисципліни базується на знаннях, які студенти отримали при вивченні таких навчальних дисциплін, як «Мікроекономіка» та «Макроекономіка».</p>	
КОМПЕТЕНТНОСТІ	
<p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин. СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. СК20. Здатність сегментувати, аналізувати ринок праці, застосовувати інструменти його регулювання; навички формування, розвитку та ефективного використання трудового потенціалу.</p>	
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	

ПРН-7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН-13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН-15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН-16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН-21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН-22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН-23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН-24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПРН-31. Проводити сегментацію, аналіз ринку праці, застосовувати інструменти його регулювання; здатність формувати, розвивати та ефективно використовувати трудовий потенціал.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів (розділів).

Змістовий модуль 1

«Поняття та система чинників людського розвитку»

Тема 1. Людський розвиток: сутність, еволюція, зв'язок з суміжними економічними поняттями.

Тема 2. Вимірювання людського розвитку.

Тема 3. Формування можливостей людського розвитку в системі освіти.

Змістовий модуль 2

«Реалізація можливостей людського розвитку»

Тема 4. Нерівність доходів та її чинники.

Тема 5. Гендерна нерівність як перешкода людському розвитку.

Тема 6. Ринок праці: реалізація можливостей людського розвитку.

Тема 7. Сучасні детермінанти людського розвитку в Україні та світі.

Структура навчальної дисципліни «Людський розвиток» у розрізі програмних результатів навчання

Теми	Програмні результати навчання									
	ПРН-7	ПРН-12	ПРН-13	ПРН-15	ПРН-16	ПРН-21	ПРН-22	ПРН-23	ПРН-24	ПРН-31
Т.1	+		+	+	+	+		+		
Т.2		+	+	+	+	+		+		
Т.3		+	+	+	+	+		+		
Т.4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Т.5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Т.6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Т.7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Навчальна робота здобувача:

- денна форма навчання:

лекції – 16 год, практичні заняття – 14 год, самостійна робота – 60 год;

- заочна форма навчання:

лекції – 6 год, практичні заняття – 4 год, самостійна робота – 80 год.

Бюджет часу, розподіл балів за темами та формами навчання дисципліни «Людський розвиток»

Теми	Кількість годин						Бали	
	Денна форма			Заочна форма				
	усього	у т. ч.		усього	у т. ч.			
л		п	л		п	с.р.		
Змістовий модуль 1. Поняття та система чинників людського розвитку								
Тема 1. Людський розвиток: сутність, еволюція, зв'язок з суміжними економічними поняттями.	12	2	2	8	13	1	12	5

Тема 2. Вимірювання людського розвитку.	14	4	2	8	16	1	1	14	15
Тема 3. Формування можливостей людського розвитку в системі освіти	14	2	2	10	14	1	1	12	10
Модульний контроль 1									20
Змістовий модуль 2. Реалізація можливостей людського розвитку									
Тема 4. Нерівність доходів та її чинники.	12	2	2	8	12	1	1	10	5
Тема 5. Гендерна нерівність як перешкода людському розвитку.	14	2	2	10	14	1	1	10	5
Тема 6. Ринок праці: реалізація можливостей людського розвитку.	12	2	2	8	11	1		12	10
Тема 7. Сучасні детермінанти людського розвитку в Україні та світі.	12	2	2	8	10			10	10
Модульний контроль 2									20
Усього	90	16	14	60	90	6	4	80	100

ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Людський розвиток» використовується інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням:

- лекцій у формі діалогу;
- презентаційних матеріалів;
- індивідуальних завдань для аналізу тенденцій та чинників людського розвитку;
- тестування.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійна презентація;
- онлайн-відеозустрічі з використанням засобів Google meet;
- спільні онлайн-документи для роботи на практичних заняттях та виконання завдань на самостійну роботу;
- навчальна платформа Moodle для проведення поточного та підсумкового контролю знань.

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточних контролів знань за ЄКТС.

Усі модульні контролі проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle.

За кожним змістовим модулем проводиться по одному модульному контролю. Модульні контролі проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка навчального процесу.

Модульний контроль 1 містить 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 20 запитань по 0,45 бала, другий рівень – 9 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання 2 бала. Усього – 20 балів.

Модульний контроль 2 містить 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 20 запитань по 0,45 бала, другий рівень – 9 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання 2 бала. Усього – 20 балів.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу студентами денної форми навчання використовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточне тестування у вигляді контрольних завдань;
- оцінювання практичних завдань.

Для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу студентами заочної форми навчання використовуються наступні методи оцінювання знань:

- оцінювання індивідуально виконаних завдань;
- тестування.

При оцінюванні знань для всіх форм навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Порядок проведення поточних і семестрових контролів та інші документи, пов'язані з організацією оцінювання та порядок подання апеляцій наведені на сторінці Навчально-наукового центру незалежного оцінювання за посиланням - <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>

ПОЄДНАННЯ НАВЧАННЯ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

Здобувачі вищої освіти мають можливість виконати індивідуальне дослідницьке завдання за темами навчальної дисципліни з подальшою їх презентацією під час участі у науково-практичних конференціях або опублікуванням результатів досліджень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці / кер. авт. кол. О.І. Цимбал; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ: Академперіодика, 2021. 210 с.
2. Людський розвиток в Україні: пріоритети розвитку сільських поселень у контексті децентралізації управління / за ред. Е.М. Лібанової; відп. за вип. О.В. Макарова, Т.А. Заяць; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ: Академперіодика, 2020. 354 с.
3. Людський розвиток в Україні. Оцінка та прогноз рівня життя населення: кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. Київ, 2019. 270 с.
4. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія / Л. М. Черенько. К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України, 2021. – 365 с.
5. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. / Ю. О. Цевух. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. – 140 с.

Додаткова література

1. Міщук. Г.Ю. Інноваційні засади управління людськими ресурсами: можливості, виклики, пріоритети досягнення соціально-економічної безпеки: колективна монографія / Г. Ю. Міщук, О. І. Дяконенко, О. І. Ляш та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. Г. Ю. Міщук. Рівне: НУВГП, 2020. 408 с.
2. Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України: монографія / за заг. ред. С. В. Чолія, Ю. М. Пергу. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 196 с.
3. Mishchuk H., Samoliuk N., Yurchuk H. (2021). Decent work: evaluation and ensuring in human capital management: monograph (p.140). Szczecin: Centre of Sociological Research. DOI: 10.14254/978-83-959336-5-3/2021
4. Human development reports. URL: <https://hdr.undp.org/reports-and-publications>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТ

Для вивчення навчальної дисципліни студенти можуть користуватися інформаційними ресурсами, наведеними на сторінці курсу <https://exam.nuwm.edu.ua/enrol/index.php?id=5259>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ПЕРЕЛІК СОЦІАЛЬНИХ, «М'ЯКИХ» НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Аналітичні навички, економічна компетентність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, комплексне рішення проблем, формування власної думки та прийняття рішень, комунікаційні якості, навички письмового та усного спілкування, навички тактовної, аргументованої дискусії, здатність до абстрактного та логічного мислення.

ДЕДЛАЙНИ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані продовж 14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Порядку про вільне відвідування студентами навчальних занять в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

ПРАКТИКИ, ПРЕДСТАВНИКИ БІЗНЕСУ, ФАХІВЦІ, ЗАЛУЧЕНІ ДО ВИКЛАДАННЯ

Відео-матеріали курсу, що пропонуються студентам в їх особистих кабінетах, підібрані з урахуванням практичного досвіду авторів – вибрані тільки рекомендації та лекції практиків, що є спеціалістами в сфері управління репутацією.

НЕФОРМАЛЬНА ТА ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

Перелік пропонованих курсів розміщено на сторінці дисципліни на навчальній платформі Moodle. Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, повинні мати зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми.

ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, передбачає позбавлення студента подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість. За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності. Документи з Академічної доброчесності викладені сайті університету <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Студент зобов'язаний дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в університеті, та якими вони мають керуватися у своїй діяльності: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/Кодекс%20честі%20студентів%20зах.pdf>.

Принципи доброчесності у НУВГП та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями відділу якості освіти НУВГП.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/vyo>

ВИМОГИ ДО ВІДВІДУВАННЯ

Лекції і практичні заняття відбуваються в офлайн або онлайн режимі згідно розкладу. Консультації будуть проводитися онлайн за допомогою Google Meet за кодом у домовлений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу. Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях з даної дисципліни.

Лектор
Асистент лектора

Міщук Г.Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і
Кроль В.В., доктор філософії зі спеціальності «Економіка», доцент

підприємництва

Автор
Старший викладач

Віта КРОЛЬ

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної
роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1024
Підписувач - Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100